

**Про стан забруднення атмосферного повітря у м. Києві і Київській області
в грудні 2025 року за даними спостережень Центральної геофізичної
обсерваторії імені Бориса Срезневського**

У грудні систематичні спостереження за вмістом шкідливих речовин в атмосферному повітрі міста проводились Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського на 15-ти стаціонарних постах (ПСЗ)*. На ПСЗ № 20, спостереження проводились не в повному обсязі через відключення їх від електроенергії.

Місто Київ. Для визначення рівня забруднення повітря в грудні було відібрано і проаналізовано 5456 проб, у яких визначалось 19 забруднювальних домішок. Основні – завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю і діоксид азоту. З специфічних домішок визначались сірководень, фенол, фтористий водень, хлористий водень, аміак, формальдегід, 8 важких металів. Їх склад визначався в залежності від викидів шкідливих речовин в атмосферу від підприємств, які розташовані в зоні поста спостережень.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря проводилась шляхом порівняння з відповідними гранично допустимими концентраціями (ГДК) речовин у повітрі населених міст. ГДК розподіляються на середньодобові (ГДКс.д.) і з ними порівнюються середні концентрації, та максимально разові (ГДКм.р.), з ними порівнюються разові максимальні концентрації шкідливих речовин.

Для оцінки якості повітря використовується індекс забруднення атмосфери (ІЗА), який розраховується як сума поділених на ГДК середніх концентрацій забруднювальних речовин. За допомогою нескладних розрахунків величина ІЗА приводиться до величини концентрацій діоксиду сірки у долях ГДК. Згідно існуючих методів оцінки рівень забруднення вважається низьким, якщо ІЗА нижче 5,0; підвищеним – при ІЗА від 5,0 до 7,0; високим – при ІЗА від 7,0 до 14,0; дуже високим – при ІЗА рівним 14,0 та більше.

У грудні за ІЗА рівень забруднення повітря загалом по місту характеризувався, як підвищений. По території міста рівень забруднення відрізнявся: на трьох постах він характеризувався, як низький, на дев'яти – як підвищений, на двох – як високий. На одному пості ІЗА не розраховувався тому, що визначалась лише одна домішка.

Загалом по місту у грудні відмічались підвищені середньомісячні концентрації трьох забруднювальних речовин (другого та третього класу небезпеки): діоксиду азоту – на рівні 2,0 ГДКс.д., діоксиду сірки – 1,6 ГДКс.д., формальдегіду – 1,1 ГДКс.д.

Середньомісячні концентрації завислих речовин на постах спостережень були у межах 0,3-0,5 ГДКс.д. Максимальні концентрації на усіх постах були у межах 0,1-0,2 ГДКм.р.

Вміст діоксиду сірки у повітрі за середньомісячними концентраціями перевищував рівень санітарно-гігієнічних нормативів на всіх постах, крім ПСЗ №5 (проспект Науки, поблизу метеомайданчику обсерваторії). Середньомісячні концентрації діоксиду сірки були у межах 1,5 – 2,1 ГДКс.д.. Максимальні концентрації на постах міста були в межах 0,1 – 0,3 ГДКм.р.

Середньомісячні концентрації оксиду вуглецю на постах і по місту були у межах 0,2-0,7 ГДКс.д. Максимальні концентрації на площі Галицькій (ПСЗ №6) становили 1,1

* - відбір і аналіз проб атмосферного повітря на вміст забруднювальних речовин проводиться згідно РД 52.04-186-89.

ГДКм.р., на інших постах – у межах 0,2-0,9 ГДКм.р. Всього у грудні з оксиду вуглецю зафіксовано 1 випадок перевищення ГДКм.р., що становило 0,1% від загальної кількості спостережень по місту.

Вміст діоксиду азоту за середньомісячними концентраціями перевищував рівень ГДКс.д. на всіх постах, крім ПСЗ №5. Найбільші з них відмічені на площі Бессарабській (ПСЗ №7) та вулиці Семена Скляренка (ПСЗ №21) – 2,7 ГДКс.д., на площі Галицькій, вулицях Інженера Бородіна (ПСЗ №4) та Каунаській (ПСЗ №9) – 2,6 ГДКс.д., на бульварі Лесі Українки (ПСЗ №8) – 2,5 ГДКс.д., на проспекті Берестейському (ПСЗ №11) – 2,4 ГДКс.д. На інших постах середній вміст діоксиду азоту був у межах 1,8 – 2,3 ГДКс.д.

Найвищі разові концентрації діоксиду азоту зафіксовані на площі Бессарабській, вулицях Каунаській та Семена Скляренка – 1,1 ГДКм.р., на площі Галицькій, проспекті Берестейському та вулиці Інженера Бородіна – на рівні ГДК. На інших постах максимальні концентрації були у межах 0,6 – 0,9 ГДКм.р., на ПСЗ №5 – 0,2 ГДКм.р. Всього у грудні з діоксиду азоту зафіксовано 5 випадків перевищення ГДКм.р., що становило 0,3% (у минулому місяці 1,9%) від загальної кількості спостережень по місту.

Найбільший середньомісячний вміст формальдегіду зафіксовано на проспекті Берестейському – 1,6 ГДКс.д., на площі Бессарабській, проспекті Оболонському (ПСЗ №17) та вулиці Семена Скляренка – 1,5 ГДКс.д., на вулиці Каунаській – 1,4 ГДКс.д., на площі Галицькій та вулиці Академіка Стражеска (ПСЗ №1) – 1,3 ГДКс.д., на вулиці Олександра Довженка (ПСЗ №2) – 1,1 ГДКс.д., на бульварі Лесі Українки – на рівні ГДК. На інших постах середньомісячні концентрації формальдегіду були на рівні 0,8 ГДКс.д., на ПСЗ №5 – 0,4 ГДКс.д. Максимальний вміст цієї домішки не перевищував відповідні санітарно-гігієнічні нормативи і був на рівні 0,2 ГДКм.р.

Вміст фенолу визначався на шести постах. Середньомісячні концентрації цієї домішки були у межах 0,5 – 0,6 ГДКс.д.. Максимальні концентрації фенолу були у межах 0,2 – 0,3 ГДКм.р.

Середньомісячні концентрації сірководню на трьох постах, де вимірювалась ця домішка, становили 0,001 мг/м³, максимальні – 0,002 мг/м³ (0,2 ГДКм.р.).

Вміст аміаку, хлористого водню та фтористого водню у повітрі за середньомісячними концентраціями не перевищував рівень відповідних санітарно - гігієнічних нормативів. Максимальні концентрації хлористого водню були на рівні 0,5 ГДКм.р. Максимальні концентрації аміаку та фтористого водню були на рівні 0,1 ГДКм.р.

За інтегральним показником – ІЗА більш забрудненим повітрям у грудні відзначався район Бессарабської площі та вулиці Семена Скляренка.

Такий високий рівень забруднення обумовлено було високими концентраціями діоксиду азоту, діоксиду сірки та формальдегіду.

В районі проспекту Берестейського, Галицької площі, Оболонського проспекту, вулиць Каунаської та Олександра Довженка, бульвару Лесі Українки, вулиць Академіка Стражеска, Гетьмана Павла Полуботка (ПСЗ №3) та Інженера Бородіна фіксувався підвищений рівень забруднення, в районі Гідропарку (ПСЗ №15), вулиці Горіхуватський Шлях (ПСЗ №13) та проспекту Науки (поряд з метеомайданчиком обсерваторії) – низький.

Загалом у грудні рівень забруднення атмосферного повітря дещо знизився. Знизилися середньомісячні концентрації діоксиду азоту, формальдегіду та фтористого водню, поряд з цим підвищилися концентрації діоксиду сірки. Зниженню забрудненості

атмосфери, сприяли погодні умови – зниження температури повітря, вітряна погода та опади.

У порівнянні з груднем 2024 р. загальний рівень забруднення повітря знизився за рахунок зменшення середньомісячних концентрацій завислих речовин, діоксиду сірки, оксиду вуглецю та фенолу, поряд з цим у повітрі дещо збільшився вміст діоксиду азоту та формальдегіду.

Київська область.

Спостереження за станом забруднення атмосферного повітря у грудні проводились на двох постах у місті Біла Церква та на одному посту в містах Бровари, Обухів і Українка. Визначався вміст чотирьох основних домішок (завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю, діоксид азоту) та вміст важких металів. У місті Біла Церква у грудні було відібрано і проаналізовано 585 проб, у Броварах – 324 проби, в Україні – 184 проби, в Обухові – 156 проб повітря.

Загальний рівень забруднення повітря у грудні за ІЗА в містах Біла Церква, Обухів, Бровари та Українка оцінювався, як низький.

Середньомісячні концентрації діоксиду азоту перевищували рівень ГДКс.д. у Білій Церкві – у 2,2 рази, в Україні – у 2,0 рази, у Броварах – у 1,5 рази, в Обухові – у 1,4 рази. Середньомісячні концентрації діоксиду сірки у всіх містах Київської області становили 0,7-0,9 ГДКс.д. Середньомісячні концентрації завислих речовин становили 0,3-0,4 ГДКс.д. Середньомісячні концентрації оксиду вуглецю становили 0,2-0,7 ГДКс.д.

Максимальні концентрації діоксиду азоту у повітрі Білій Церкві досягали 0,9 ГДКм.р., в Україні – 0,7 ГДКм.р., у Броварах – 0,6 ГДКм.р., в Обухові – 0,5 ГДКм.р.

Максимальні концентрації інших забруднювальних домішок були у межах 0,1-0,5 відповідних ГДКм.р.

У м. Біла Церква порівняно з минулим місяцем дещо збільшився вміст завислих речовин та оксиду вуглецю, зменшився – діоксиду азоту. Порівняно з груднем 2024 р. дещо підвищився вміст оксиду вуглецю та діоксиду азоту.

У м. Бровари порівняно з листопадом цього року дещо зменшився вміст завислих речовин та діоксиду азоту. Порівняно з груднем минулого року дещо знизився вміст завислих речовин та діоксиду азоту.

В атмосферному повітрі м. Обухів порівняно з минулим місяцем у повітрі дещо знизився вміст діоксиду азоту. Порівняно з груднем 2024 р. дещо знизився вміст завислих речовин, діоксиду сірки та діоксиду азоту, підвищився – оксиду вуглецю.

У м. Українка у порівнянні з листопадом 2025 р. у повітрі дещо зменшився вміст діоксиду азоту. Порівняно з груднем 2024 р. дещо збільшився вміст оксиду вуглецю та діоксиду азоту.